

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 1238

din 19 noiembrie 2013

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii are atributul de a aproba Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și de a asigura interpretarea unitară a acestuia de către instanțele naționale.

Prin Hotărârea nr. 387 din 22 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a aprobat Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, iar prin Hotărârea nr. 711 din 27 iunie 2013 a modificat și completat Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești din perspectiva prevenirii apariției cazurilor de incompatibilitate, în materie penală, prin introducerea art. 95¹:

„(1) În cauzele cu mai mulți învinuiți/inculpați cercetați în același dosar de urmărire penală,

dacă se formulează distinct sau la date diferite propuneri de arestare preventivă pentru unii dintre aceștia, judecătorul care a soluționat prima propunere de arestare preventivă în cursul urmăririi penale cu privire la unul ori mai mulți învinuiți/inculpați soluționează și următoarele propuneri de arestare preventivă cu privire la alți învinuiți/inculpați din aceeași cauză.

(2) Judecătorul care a soluționat propunerea de arestare preventivă în cursul urmăririi penale cu privire la unul sau mai mulți învinuiți/inculpați cercetați în același dosar de urmărire penală soluționează și propunerile de prelungire a arestării preventive a acestora, dacă există asemenea cereri.

(3) Cauzele prevăzute la alin. (1) și (2) se vor înregistra în sistemul ECRIS ca dosare distincte, dar evidențiate în legătură cu dosarul având ca obiect prima propunere de arestare preventivă în același dosar de urmărire penală.

(4) Persoana desemnată cu repartizarea aleatorie a cauzelor, primind cererea procurorului de arestare preventivă sau de prelungire a arestării preventive, verifică în sistemul ECRIS dacă în dosarul de urmărire penală respectiv au fost formulate și alte cereri similare și întocmește un proces-verbal pe care îl depune la dosar. Dosarele formate pentru propunerile ulterioare de arestare preventivă sau de prelungire a arestării preventive se repartizează judecătorului inițial investit."

Modificarea și completarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești din perspectiva prevenirii apariției cazurilor de incompatibilitate, în materie penală, prin introducerea art. 95¹, având cuprinsul prezentat anterior, a avut la bază, în esență, următoarele considerente:

Există mai multe instanțe la care, dat fiind numărul redus de judecători la secția penală, în situația unor dosare complexe în care, pe parcursul urmăririi penale, procurorul solicită prelungiri ale arestării preventive până aproape de împlinirea duratei maxime sau propuneri de arestare succesivă cu privire la inculpați cercetați în aceeași cauză, toți judecătorii secției pot deveni incompatibili să soluționeze fondul cauzei. Astfel, tocmai în aceste dosare complexe, cu inculpați

arestați și de obicei având ca obiect infracțiuni din legi speciale (privind traficul de persoane/de minori, traficul de droguri, infracțiuni informatice, infracțiuni de corupție etc.) săvârșite de regulă în grup organizat și uneori asociate și cu infracțiuni de spălare de bani, ajung să fie soluționate de către judecători nespecializați în materie penală. Or, soluționarea unor asemenea cauze presupune experiență în materie și cunoașterea, în profunzime a doctrinei și practicii judiciare privind aceste infracțiuni.

În contextul expus, apreciind că interesul bunei înfăptuiri a justiției reclamă găsirea unor soluții, s-a apreciat că sunt necesare reglementări care să prevină apariția situațiilor de incompatibilitate a tuturor judecătorilor secției penale de a judeca în fond un dosar, ca urmare a soluționării propunerilor de arestare preventivă sau de prelungire a acestei măsuri. S-a constatat că, de altfel, există deja instanțe care au avut în vedere aceste aspecte și unele chiar au instituit de mai multă vreme regula ca judecătorul care soluționează propunerea de arestare preventivă față de unul sau mai mulți învinuiți/ inculpați în cursul urmăririi penale, să soluționeze și cererile ulterioare de prelungire a arestării preventive (Tribunalul Mehedinți, Tribunalul Olt, Tribunalul Satu Mare).

În analiza aspectelor sesizate s-a reținut că poate fi un element în plus care denotă asigurarea unui proces echitabil pentru toți inculpații cercetați într-o cauză aflată în cursul urmăririi penale, faptul că același judecător va examina și aprecia situația tuturor inculpaților, având în vedere atât circumstanțele personale concrete ale fiecăruia, dar și ansamblul circumstanțelor cauzei, modul de analiză a acestora, precum și raționamentul logico-juridic și aplicarea dispozițiilor legale, fiind așadar unitar.

Un argument suplimentar a fost acela că pentru judecata unei asemenea cauze este investit un singur complet de judecată (și nu atâtea complete câți inculpați sunt trimiși în judecată ori câte propuneri de arestare au fost formulate) întrucât la terminarea urmăririi penale, în cazul în care se constată că sunt îndeplinite condițiile pentru trimiterea în judecată, potrivit art.263 alin. (4) Cod procedură penală „procurorul întocmește un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulți învinuiți sau inculpați și chiar dacă se dau acestora

rezolvări diferite, potrivit art. 262."

În contextul în care judecarea unei cauze cu mai mulți inculpați trimiși în judecată în stare de arest preventiv se realizează de un singur complet de judecată (căruia i se repartizează aleatoriu cauza la primirea rechizitoriului), acesta fiind cel care, atât potrivit art.300¹ Cod procedură penală, cât și ulterior, pe tot parcursul judecării, conform art.300² Cod procedură penală, verifică periodic arestarea preventivă a tuturor inculpaților, respectiv dacă se justifică menținerea acestei măsuri preventive sau se impune revocarea ori înlocuirea acestei măsuri, aceeași identitate de rațiune poate justifica soluționarea tuturor propunerilor de arestare preventivă și prelungirea acestei măsuri preventive în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul căruia i-a fost repartizată prima cerere de arestare preventivă privind unul sau mai mulți dintre inculpații din cauză. Totodată, același complet căruia i-a fost repartizată cauza pentru judecată soluționează și cererile de liberare provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune formulate, pe parcursul judecării, de oricare dintre inculpații din cauza respectivă - art.160⁶ alin. (4) teza a II-a Cod procedură penală, conform cărora rezolvarea cererilor de liberare provizorie, în cursul judecării, revine instanței sesizate cu judecarea cauzei.

Un alt argument reținut a fost acela că soluția propusă prin introducerea art. 95¹ alin. (1) și (2) este și în sensul modificărilor reglementate prin noul Cod de procedură penală, care consacră instituția judecătorului de drepturi și libertăți ce va avea competența soluționării tuturor cererilor vizând măsuri preventive, fără a distinge dacă privesc sau nu inculpați cercetați în aceeași cauză penală și fără a se institui cazuri de incompatibilitate suplimentare în raport de aceste situații.

1. În ceea ce privește prezenta hotărâre, Plenul a considerat necesară adoptarea unei hotărâri de interpretare a art. 95¹, datorită faptului că, urmare a punerii în practică a dispozițiilor art. 95¹, unele instanțe au sesizat mai multe situații care fac dificilă aplicarea acestora și anume:

- sesizarea instanței cu cererile la care se referă textul în zilele în care judecătorul este programat în ședință de judecată sau în ziua anterioară ședinței de judecată, fapt ce ar putea

conduce la imposibilitatea de a-și studia ședința sau de a soluționa cererile respective;

- situațiile de absență a judecătorului care a soluționat cererea inițială (concediu de odihnă, concediu medical, participare la seminarii, concediu pentru formare profesională, concediu pentru un eveniment familial etc.);

- înregistrarea propunerii de arestare preventivă sau de prelungire a arestării preventive după programul de lucru al instanței, după ora 16,00 sau în perioada de repaus săptămânal, respectiv sâmbătă sau duminică;

- înregistrarea unui număr foarte mare de propuneri de arestare preventivă privind inculpați din același dosar de urmărire penală, indicându-se ca ipoteză loturi de peste 20 inculpați.

La acestea se poate adăuga existența altor situații justificate, în care judecătorul nu ar putea participa la soluționarea unor cauze, date fiind anumite circumstanțe particulare și elemente specifice ale unor instanțe.

Dat fiind caracterul obiectiv al tuturor situațiilor menționate mai sus, se constată că în toate aceste cazuri se poate reține o imposibilitate obiectivă de participare la soluționarea cererilor respective a judecătorului care a dispus inițial arestarea, impunându-se, în consecință, găsirea unor soluții pentru rezolvarea acestor situații.

Soluția accesibilă pentru toate situațiile menționate o constituie repartizarea acestor propuneri de arestare preventivă/prelungire judecătorului din planificarea pentru soluționarea cauzelor urgente. La această soluție se adaugă posibilitatea stabilirii prin hotărâre a colegiului de conducere a unor reguli diferite cu privire la judecătorul care va soluționa propunerea de arestare preventivă sau prelungire a arestării preventive în același dosar de urmărire penală în funcție de particularitățile unor instanțe, aceste hotărâri ale colegiului de conducere neputând, însă, să facă inaplicabile prevederile art. 95¹ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești decât în cazul reținerii existenței unor motive obiective.

În aceste situații, persoana desemnată cu repartizarea aleatorie a cauzelor are obligația de a verifica în sistemul informatic Ecris dacă în dosarul de urmărire penală au fost formulate cereri

similare, aspect pe care-l aduce la cunoștința șefului secției penale sau președintelui instanței, dacă nu există secții, care verifică dacă judecătorul care a soluționat prima propunere de arestare preventivă se află în vreuna dintre situațiile cu caracter obiectiv menționate mai sus.

În acest sens, în conformitate cu dispozițiile art. 10 alin. (1) lit. d) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, printre atribuțiile președintelui curții de apel figurează și aceea de a urmări și răspunde de repartizarea aleatorie a cauzelor, potrivit legii, prevederi similare regăsindu-se și cu privire la atribuțiile președintelui tribunalului și al judecătoriei [art. 14 alin. (1) lit. f) și art. 16 lit. j)], iar potrivit art. 26 alin. (1) lit. k) președinții de secții au ca atribuții, printre altele și luarea de măsuri în vederea repartizării aleatorii a cauzelor.

Verificările efectuate de persoana desemnată cu repartizarea aleatorie a cauzelor se consemnează într-un proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

Acest raționament permite ca dosarele având ca obiect arestarea preventivă sau prelungirea arestării preventive a unor învinuiți sau inculpați, cercetați în același dosar, să poată fi soluționate de același judecător care s-a pronunțat asupra acestor aspecte, fără însă să fie obligatorie repartizarea către acesta a sesizărilor ulterioare privind măsurile preventive, dacă la momentul stabilit pentru soluționarea lor judecătorul inițial investit se află într-o situație obiectivă care îl împiedică să judece.

Față de aspectele prezentate mai sus, în baza atribuțiilor privind buna organizare a instanțelor, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că există posibilitatea înlocuirii judecătorului care a soluționat inițial propunerea de arestare preventivă de către judecătorul din planificarea pentru soluționarea cauzelor urgente în anumite situații obiective.

Dispozițiile art. 95¹ alin. (1) și (2) se aplică, deci, ca regulă generală, cu excepția situațiilor în care se poate reține o imposibilitate obiectivă de prezență în instanță a judecătorilor care au dispus inițial arestarea. Împrejurările care justifică o derogare de la aplicarea dispozițiilor art. 95¹ alin. (1) și (2) se referă la următoarele situații:

- sesizarea instanței cu propunerile de arestare preventivă/prelungire în zilele în care

- _____ judecătorul este programat în ședință de judecată sau în ziua anterioară ședinței de judecată;
- absența judecătorului din instanță (concediu de odihnă, concediu medical, participare la seminarii, concediu pentru formare profesională, concediu pentru un eveniment familial etc.);
 - înregistrarea propunerii de arestare preventivă sau de prelungire a arestării preventive după programul de lucru al instanței, respectiv după ora 16,00 sau în perioada de repaus săptămânal, respectiv sâmbătă sau duminică, precum și în alte zile libere, cum sunt zilele libere declarate sărbători legale sau zilele libere stabilite prin acte normative;
 - existența unor elemente specifice unor instanțe de natură să justifice stabilirea prin hotărâre motivată a colegiului de conducere a altor reguli de repartizare a cererilor respective.

2. O altă problemă pe care Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a analizat-o a fost posibilitatea soluționării unei propuneri de arestare preventivă pentru un număr mare de inculpați din același dosar de urmărire penală de către mai mulți judecători.

În practică sunt cunoscute eforturile imense pe care judecătorii și grefierii le fac atât pentru pregătirea în vederea judecării, cât și pentru judecarea propriu-zisă a unei propuneri de arestare preventivă pentru un număr mare de inculpați, dar și constrângerile temporale și atingerea limitelor rezistenței umane în astfel de cauze. După finalizarea ședinței de judecată urmează întocmirea minutei și, după caz, emiterea unui număr mare de mandate de arestare sau adrese pentru punerea în libertate sau luarea altor măsuri preventive, acte procedurale care presupun o mare exactitate în întocmirea lor pentru evitarea unor consecințe grave în caz de greșeală.

Pentru ca judecata să respecte toate garanțiile procesuale și pentru a permite întocmirea cu mare rigoare a actelor procedurale, este necesară „fragmentarea” întregului „lot” de inculpați în

grupuri mai mici, care să permită implicarea concomitentă a mai multor judecători și grefieri în judecarea propunerii de arestare preventivă. O astfel de posibilitate acordată prin hotărârea de principiu este de natură să conducă la realizarea unui act de justiție de calitate superioară celui în care un singur judecător și un singur grefier ar trebui să pregătească ședința de judecată (studierea dosarului, citarea inculpaților, înștiințarea avocaților etc.), să judece și să întocmească apoi toate actele necesare pentru punerea în executare a hotărârii.

De aceea, pentru situația unui dosar în care se solicită arestarea preventivă a unui număr mai mare de 20 de inculpați, la cererea judecătorului inițial învestit cu soluționarea propunerii de arestare preventivă, aceasta poate fi repartizată, pentru grupuri de 15-20 inculpați, mai multor judecători. Această măsură se impune pentru ca propunerea de arestare preventivă să poată fi soluționată în interiorul duratei reținerii, cu respectarea procedurii, care presupune audierea inculpaților și posibilitatea apărătorilor acestora de a pune concluzii.

Propunerile de prelungire a arestărilor preventive urmează a fi repartizate în același fel, între judecătorii care au soluționat propunerea de arestare preventivă inițială.

3. Plenul a analizat și aspectele stabilite prin minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale de la curțile de apel, desfășurată în perioada 3-4 octombrie la Orșova, în sensul că ar trebui să se prevadă și faptul că judecătorul care a soluționat inițial propunerea de arestare preventivă formulată pentru inculpații dintr-un dosar de urmărire penală va soluționa și propunerile de arestare preventivă în dosarele de urmărire penală disjuncte din dosarul inițial.

Acest lucru ar fi, însă, posibil numai dacă în adresa parchetului s-ar preciza care este judecătorul care a soluționat propunerea de arestare în dosarul de urmărire penală inițial, dat fiind faptul că este foarte dificilă identificarea după acest criteriu de căutare în sistemul Ecris a judecătorului inițial învestit, alte criterii, precum numele inculpaților, nefiind utile în acest caz.

Față de considerentele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 23 alin. (1) din Legea nr.

317/2004, republicată, prin vot direct și secret,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII
HOTĂRĂȘTE :

Art. I. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 95¹ din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387 din 22 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, stabilește următoarele:

1. Dispozițiile art. 95¹ alin. (1) și (2) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești se aplică ca regulă generală, cu excepția situațiilor în care se poate reține o imposibilitate obiectivă de prezență în instanță a judecătorilor care au dispus inițial arestarea. Împrejurările care justifică o derogare de la aplicarea dispozițiilor art. 95¹ alin. (1) și (2) se referă la următoarele situații:

- sesizarea instanței cu propunerile de arestare preventivă/prelungire în zilele în care judecătorul este programat în ședință de judecată sau în ziua anterioară ședinței de judecată;
- absența judecătorului din instanță (concediu de odihnă, concediu medical, participare la seminarii, concediu pentru formare profesională, concediu pentru un eveniment familial etc.);
- înregistrarea propunerii de arestare preventivă sau de prelungire a arestării preventive după programul de lucru al instanței, respectiv după ora 16,00 sau în perioada de repaus săptămânal, respectiv sâmbătă sau duminică, precum și în alte zile libere, cum sunt zilele libere declarate sărbători legale sau zilele libere stabilite prin actele normative;
- existența unor elemente specifice unor instanțe de natură să justifice stabilirea prin

hotărâre motivată a colegiului de conducere a unor altor reguli de repartizare a cererilor respective.

2. În situațiile menționate la punctul 1 judecătorul care a soluționat inițial propunerea de arestare preventivă poate fi înlocuit de către judecătorul din planificarea pentru soluționarea cauzelor urgente în anumite situații obiective.

3. În situația în care într-un dosar se solicită arestarea preventivă a unui număr mai mare de 20 de inculpați, la cererea judecătorului inițial investit cu soluționarea propunerii de arestare preventivă, propunerea de arestare preventivă poate fi repartizată, pentru grupuri de 15-20 inculpați, mai multor judecători.

4. Propunerile de prelungire a arestărilor preventive care vor fi soluționate ulterior în cauzele la care se face referire la punctul 3 vor fi repartizate în același fel, între judecătorii care au soluționat propunerea de arestare preventivă.

Art. II. Prezenta hotărâre se publică pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii.

Data în București, la 19 noiembrie 2013.

**VICEPREȘEDINTE,
JUDECĂTOR ARRIAN BORDEA**

